

La meg være med!

Veileder for forebygging av mobbing og krenkende atferd i
Tvedestrandbarnehagen

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

Innhold

Innledning

Definisjon

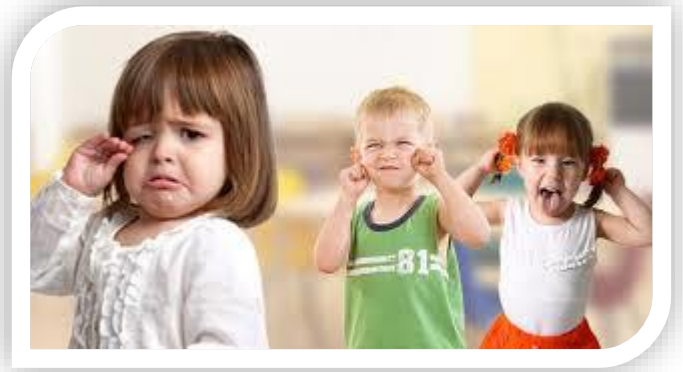
Forebygge

Avdekke

Stoppe

Gode ideer til tiltak og tips til
litteratur

Tiltakskort

Nasse Nøff satt alene nede ved elven.

Tittet på sitt eget speilbilde. Følte seg litt ensom ...

Så kjente han en pote på skulderen,

snudde seg og så at det var bestevennen Ole Brumm.

Nasse smilte med et tårevått øye og sa: "Hvordan visste du at jeg trengte en venn?"

Ole Brumm svarte:

"Når man har venner som ligger nærmest hjertet, hører man at det andre hjertet roper."

— Alan Alexander Milne (Ole Brumm)

Innledning

«I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne»

Rammeplan for barnehagen

«La meg være med!» er en veileder for forebygging av mobbing og krenkende atferd i Tvedestrandbarnehagene.

Den skal fortelle om hvordan vi kan sikre alle barn et godt psykososialt miljø der likeverd, fellesskap, vennskap og mestring står i sentrum.

Veilederen bygger på:

- Barnekonvensjonen
- Lov om barnehager (§41 ,42 og 43)
- Rammeplan for barnehagen
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

Veilederen skal bidra til:

- Nulltoleranse for krenkende ord og handlinger fra barn og voksne
- Forplikte personalet til aktivt å gripe inn, forebygge, avdekke og stoppe mobbing og krenkende atferd
- Å skape et inkluderende miljø
- Å identifisere de sårbare barna

Et godt psykososialt miljø er byggesteinen for å forebygge mobbing. Et godt miljø bygger på gode relasjoner, trygghet og grunnleggende respekt for hverandre.

Dette gjelder samspillet mellom alle parter:

- Barn-barn
- Barn-voksen
- Voksen-voksen

Samarbeid med foreldre er også veldig viktig i denne sammenheng. Det er avgjørende at foreldre involveres i forhold til oppdragerrollen, felles grenser og hva som ikke er akseptabel atferd overfor andre barn.

Veilederen er utarbeidet av styrergruppa i de kommunale barnehagene og forankret i personalet via høring, før den ble vedtatt, våren 2019. Den har i etterkant, i forbindelse med ny mobbelov blitt revidert med enkelte presiseringer.

For å holde kontinuitet i arbeidet med planen, skal den årlig tas opp blant personalet og foreldre skal gjøres kjent med at planen finnes på et foreldremøte.

Hva er mobbing og krenkelser?

I barnehagen kan mobbing forstås som at barn utsettes for negative hendelser fra andre i lek og samspill, der de opplever å ikke være en betydningsfull person for fellesskapet.

(Utdanning direktoratet ved Ingrid Lund og Anne Helgeland)

Barnehagebarn mobber ikke for å skade andre barn. De ønsker å føle samhold med noen barn og kan derfor stenge andre ute.

Å tilhøre et fellesskap er et grunnleggende behov for mennesker i alle aldre.

Vilkårlig erting er ikke mobbing. Konflikter og enkelttilfeller av at barn slår eller biter hverandre er heller ikke mobbing. Vi snakker ikke om mobbing når barn plutselig blir sinte på hverandre, tar leker fra hverandre, eller springer opp i raseri over ett eller annet. Mobbing er noe langt mer alvorlig. Likevel kan disse eksemplene oppleves som krenkende.

Det avgjørende i hva som kan betegnes som krenkende atferd er om barnet som blir utsatt for det kan oppleve samspillet, eller mangel på det, som nedverdiggende eller integritetskrenkende.

Ytringer som er en del av et akseptabelt sosialt samspill, skal ikke regnes som krenkelser. Det er for eksempel ikke slik at alle kritiske ytringer eller uenigheter mellom barna, eller mellom barn og voksne som arbeider i barnehagen, vil være omfattet av krenkelsesbegrepet. Barn skal lære å tenke kritisk og kunne akseptere og respektere ulike meninger og overbevisninger.

Krenkende atferd forekommer i alle barnehager og skal aldri ignoreres eller oversees.

Det kan oppstå tilfeller der ansatte må gripe inn for å stanse en verbal eller fysisk krenkelse, men det betyr ikke i seg selv at barnet som ble krenket ikke opplever det psykososiale barnehagemiljøet som trygt og godt.

Aktivitetsplikten vil bare tre inn hvis det er grunn til å mistenke at barnet opplever at barnehagemiljøet ikke er trygt og godt på en mer generell og konstant basis.

Alle som arbeider i barnehagen har en aktivitetsplikt til å handle når dette avdekkes krenkelser eller mobbing.

Barnehagen skal ha nulltoleranse for mobbing og ikke godta krenkelser som nevnt i eksempler på neste side.

Eksempler på mobbing og krenkende atferd av voksne og barn kan være:

Ekskludering fra lek og fellesskap,
ignorering og manglende
anerkjennelse

Krenkende språkbruk, irettesetting
foran andre, erting, bli ledd av,
trusler, blikking og baksnakking

Slåing, dytting og andre fysiske
handlinger

Krenkende språkbruk fra voksne mot barn

Voksne har alltid ansvaret i relasjonen til barnet i barnehagen. Det er viktig at personalet er bevisst i sin språkbruk.

Eksempler der voksnes språkbruk kan virke krenkende på barn:

- Jeg bryr meg ikke om hvor lei deg du er. Gå dit og sett deg!»
- «Gjør som jeg sier...ellers....!» «Se på meg når jeg snakker til deg!»
- «Hvis ikke du rydder nå, så får du ikke.....!»

Forebygge

«Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

(Rammeplan for barnehagen)

Den viktigste faktoren for å forebygge mobbing i barnehagen er et inkluderende miljø med en sterk faglig ledelse og ansatte som er engasjerte, rause og som innehar god relasjonskompetanse.

Jfr. ["I trygge hender" -kvalitetsplan for Tvedestrandbarnehagene](#)

Barnehagen skal sette fokus på sosiale ferdigheter som: Empati, prososial adferd, selvkontroll, selvhevdelse og lek, glede og humor. Sosial kompetanse handler om å lykkes i å omgås andre.

Barnehagepersonalet og foreldre må ha tydelige holdninger til at utestenging og annen krenkende atferd er uakseptabelt. Dette skal tas opp med foreldre årlig på foreldremøte.

Forebyggende tiltak

Personalet

- **Personalet skal:**
- Være til stede der barna er og observere samspill
- Ha nulltoleranse og stoppe all krenkende atferd i alle relasjoner
- Ha samtaler med barn om deres hverdag og trivsel
- Lære barn enkel konfliktløsning

Barna

- **Barn skal lære:**
- Å stoppe når det blir sagt stopp
- Å hevde seg selv
- Å lytte til andre
- Å løse konflikter
- Å inkludere andre
- Å hente hjelp fra voksne
- Å si fra hvis de ser at andre ikke har det bra

Foreldre

- **Foreldre skal:**
- Omtale andre barn og foreldre positivt
- Ikke ekskludere enkelte barn i bursdag og annen aktivitet på hjemmebane
- Si fra til barnehagen dersom de oppdager tegn til mobbing av egne eller andres barn.
- Tilrettelegge og fremme vennskap mellom barn

Avdekke

Barns trivsel i barnehagen er de voksnes ansvar.

Barnehagens oppgave er å bidra til at alle barnehagebarn opplever at barnehagen er et sted der det er trygt og godt å være og et miljø der de opplever tilhørighet, mestring og trivsel. Det er dette barnehagen må realisere. Barnehagen har en klar forpliktelse til å reagere i alle tilfeller der et enkeltbarn eller flere barn i en barnegruppe ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Aktivitetsplikten skal være knyttet til spørsmålet om *barna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø*.

Metoder for å avdekke mobbing og krenkende atferd:

Tilstedeværelse

- Personalet skal oppholde seg der barna leker og følge med på samspillsmønstre

Samtaler

- Personalet gjennomfører barnesamtaler med fokus på barns trivsel
- Pedagogisk leder gjennomfører foreldresamtaler der man snakker med foreldre om barnets utvikling, trivsel og vennskap

Observasjon

- Systematisk observasjon. (Sosiogram, Løpende protokoll, Alle med)
- Usystematiske observasjoner. Det vi ser når vi er sammen med barna i lek og aktivitet

Kartlegging av de sårbare barna

Barnehagen har et skjerpet ansvar for å ivareta barn med en særskilt sårbarhet.

Forhold som kan gjøre et barn særskilt sårbart kan eksempelvis være at barnet har blitt mobbet/krenket tidligere. Det kan også dreie seg personlige forhold ved det enkelte barnet; som f.eks. religion, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, atferdsvansker, sosio-emosjonelle vansker, forhold ved barnets familie- og hjemmesituasjon.

Jfr. [Tidlig inn-veileder for tidlig innsats](#)

Stoppe-plikten til å gripe inn.

Dersom de voksne ikke reagerer, legaliseres den begynnende mobbeatferden

Å stoppe krenkende atferd og mobbing krever tydelige, varme og profesjonelle voksne. Det må være tydelig at det er **handlingen** til barnet vi ikke aksepterer, og ikke barnet.

All form for mobbing **SKAL** stoppes, **ALLTID!**

Voksne må hjelpe barna til å forstå at deres handlinger kan påføre andre skade, f.eks. å gjøre de oppmerksomme på at den ene er lei seg pga. den andres væremåte.

Alltid de voksnes ansvar

Når de voksne observerer mobbeatferd overfor barn:

Inngripen

Ikke gå forbi barn som plager hverandre. Atferden skal ikke aksepteres.

Ikke spør hva som har skjedd, men sett konkret ord på det du faktisk har sett

Gode setninger:
"Jeg hørte at du sa...."
"Jeg så at du...."

Ikke be barnet om å si unnskyld, det har sjelden effekt

Meld fra

Meld fra til pedagogisk leder og styrer

Involver foreldrene i det som har skjedd

Tiltak

Systematisk observasjon av samspill iverksettes.

Tiltakskort i beredskapsplanen følges.
Tett samarbeid med foreldre

Styrk barnet som blir mobbet med ekstra voksenstøtte.

Lag skriftlig tiltaksplan for barnet og gruppen

Gode ideer til tiltak og tips til litteratur

- Aktiv voksenstøtte for den utsatte i lek og aktivitet. Hjelp med å utvikle vennskap
- Samtale med offeret og mobber hver for seg.
- Gjøre hyggelige og litt spesielle ting med offeret og andre barn i liten gruppe (for eksempel gå på cafe, dra på tur, spille spill, baking osv. Ta utgangspunkt i det offeret liker å gjøre (snakk med barnet om dette)
- Voksenstyrte aktiviteter som det mobbede barnet er god på kan briljere i.
- Planlagte lekegrupper med barn og voksen der offeret kan føle seg trygg og godtatt
- Lage regler med barna i forhold til hvordan man skal være mot hverandre
- Foreldre som viktig faktor for å bygge vennskap. Invitere med seg hjem.
- Skoggruppetmetoden/læring gjennom mestring
- Spille «Hei» spillet
- [Den ene](#). Materiell, filmer o.l. fra Unicef til bruk på foreldremøter osv.
- [Dialogmodellen](#). Tiltak og samarbeid rundt mobbing

Litteraturliste

- «Manifest mot mobbing», 2011-2014
- «Mobbing i barnehagen», Barne- og familiedepartementet
- «Samarbeid mot mobbing i barnehagen», Ingrid Lund og Anne Helgeland
- «De er jo bare barn» Om barnehagebarn og mobbing, Ingrid Lund
- Bjørg har en vond hemmelighet og vondt i magen (Sølvi Schei-barnestemmen)

Agder har eget Oppvekstombud som skal bidra til at alle barn har et godt psykososialt miljø i alle barnehager.

Kontaktinformasjon:

Oppvekstombud i Agder

E-post: Oppvekstombudet@agderfk.no

Mobil: 48250330, Erik Songe- Møller

(Skriv ut ved eventuell hendelse)

Tiltakskort for: Psykososialt barnehagemiljø		
Dato sist oppdatert: 04.03.2020		
Ansvarlig for revisjon: Styrere i de kommunale barnehager		
Beskrivelse av uønsket hendelse: Mistanke om, eller kjennskap til at barn ikke har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Legg merke til: Dersom de ytres at barnet ikke har et trygt barnehagemiljø, enten fra foreldre eller barnet selv, skal saken undersøkes og tiltak iverksettes		
Konsekvenser: Store psykiske påkjenninger og personlige utfordringer		
Hendelse inntraff	Dato:	KL.:
Hvem har mottatt beskjed		
Beredskap/kriseledelse varslet	Dato:	KL.:

Tiltak:	Ansvar:	Utført Sign./Dato
1) Informer nærmeste leder og styrer 2) Tas opp på nærmeste avdelingsmøte. Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd. Hva har barna/barnet gjort? Hvordan har de voksne forholdt seg? Bli enige om tiltak videre. 3) Tiltak skal beskrive hvordan dette undersøkes videre 4) Ved skjønnsmessig vurdering varsler styrer sektorleder	Personalet som har mistanke/avdekket hendelse Styrer	
5) Foreldrene til det aktuelle barnet blir informert og tatt med på råd. (Situasjonsavhengig.) Det skal i etterkant lages en skriftlig tiltaksplan på veien videre.	Ped.leder og styrer	
4) Evaluering av hvordan det går etter 1 - 2 uker. Nye samtaler med barna ved behov.	Ped.leder og den ansatte som står barna nærmest.	
5) Evaluering på avdelingsmøter etter 1-2 uker. Evt. videre tiltak?	Ped.leder sammen med øvrige personale.	
6) Ny informasjon/nye samtaler med foreldre etter behov.	Ped.leder og styrer	
7) Evaluering bør skje kontinuerlig, 1 gang pr. mnd. eller oftere (etter behov) inntil saken er løst. Det vil si til både barnehagepersonale og foreldre konkluderer med at barnet har et trygt og godt barnehagemiljø.	Ped.leder, sammen med øvrige personale.	

TILTAKSPLAN

Skjemaet skal ligge i barnets mappe P360 (Foreldre skal motta kopi)

Møtedato: _____

Tilstede på møtet: _____

[illegible]

--	--	--	--

Dato for neste oppfølgingsmøte er satt til dato: _____

Tvedestrand, _____ bhg, den:

Underskrift ansatte

Underskrift ansatte

Underskrift foreldre

Underskrift foreldre

Logg – Hendelser: Mobbing

Ark nr.: _____

Ansvarlig for logg:

1.) _____

2.) _____

Hendelse	Dag/dato	Kl.	Signatur